Věda a perspektivy № *12(55) 2025*
ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)

https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-12(55)-161-174

Вадим Ребенок

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, м. Чернігів, Україна, https//orcid.org/0000-0002-2943-9725

Наталія Носовець

кандидат педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи, професор кафедри педагогіки, психології і методики технологічної освіти Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, м.Чернігів, Україна, https//orcid.org/0000-0003-1536-4870

Тетяна Белан

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки, психології і методики технологічної освіти Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, м. Чернігів, Україна, https//orcid.org/0000-0002-4329-3080

ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗВО

Анотація. Доведено, що ефективність використання засобів інформаційних технологій у освітньому процесі залежить від успішності розв’язання завдань методичного характеру, пов’язаних з інформаційним змістом і способом використання автоматизованих систем навчання. Тобто автоматизовані системи навчання доцільно розглядати як програмно-методичні комплекси.

Розкрито процес застосування інформаційних технологій під час навчання, зокрема: посилення цілеспрямованості, підвищення інтенсивності виконання завдань; поглиблення мотивації; підвищення інтересу до навчальної діяльності; збільшення інформативності занять; прискорення темпу навчальних дій; активізація навчально-пізнавальної діяльності майбутніх викладачів;

удосконалення форм організації навчально-виховної діяльності; розвиток навичок і вмінь самоосвіти й самовиховання; активізація навчальної діяльності педагога.

З'ясовано, що використання інформаційних технологій в освітньому процесі дає можливість майбутнім викладачам організувати безперервне і ґрунтовне засвоєння навчального матеріалу. У навчальній практиці інформаційні технології в більшості випадків застосовують як допоміжний засіб у комплексі з іншими засобами, що значно інтенсифікує цей процес. Але, для підвищення ефективності освітнього процесу сучасні технічні засоби необхідно використовувати як цілісний самостійний продукт.

Доведено, що основне призначення засобів інформаційних технологій полягає в тому, щоб сприяти ефективному проведенню занять з освітніх компонентів та раціональному використанню навчального часу й формуванню у майбутніх викладачів пізнавальних здібностей, посиленню мотивації до навчання, розвитку теоретичного, технічного мислення, формуванню вміння приймати оптимальні рішення в складних ситуаціях. Ефективність навчання залежить, зокрема, від того, наскільки педагогам вдалося забезпечити єдність своїх дій із діями майбутніх викладачів. У випадку збігу активності суб'єктів і об'єктів педагогічного процесу їхній результат різко зростає, спостерігається явище «педагогічного резонансу», тобто різкого зростання ефективності. Навчання й виховання вважаються ефективними, якщо вони стимулюють активність і самостійність, а педагогічні впливи спонукають їх до самовиховання, самоосвіти й до творчого самовираження.

Установлено, що застосування інформаційних технологій у процесі навчання надає змогу майбутнім викладачам обирати зручний час для вивчення освітніх компонентів, самостійно здійснювати дистанційно-модульний контроль, а також аналізувати власну навчальну діяльність, свідоме засвоєння знань у процесі виконання завдань педагогічної спрямованості, формувати самостійність уже на початкових етапах навчання у закладі вищої освіти.

Ключові слова: професійна підготовка, інформаційні технології, методичні аспекти, самостійність, мотивація.

Vadim Rebenok

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, the Head of the Department of professional and life safety protection, T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium», Chernihiv, Ukraine,
https//orcid.org/0000-0002-2943-9725

Věda a perspektivy № *12(55) 2025*
ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)

Natalia Nosovets

PhD in Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Research, Professor of the Department of Pedagogy, Psychology and Methodology of Technological Education, T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium», Chernihiv, Ukraine,
https//orcid.org/0000-0003-1536-4870

Tatiana Belan

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Pedagogy, Psychology and Methodology of Technological Education, T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium», Chernihiv, Ukraine,
https//orcid.org/0000-0002-4329-3080

DIDACTIC ASPECTS OF INCREASING THE EFFICIENCY OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS USING INFORMATION TECHNOLOGIES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Abstract. It is proven that the effectiveness of using information technology in the educational process depends on the success of solving methodological problems related to the information content and the method of using automated learning systems. That is, automated learning systems should be considered as program-methodological complexes.

The process of using information technology during training is revealed, in particular: increasing focus, increasing the intensity of task performance; deepening motivation; increasing interest in educational activities; increasing the informativeness of classes; accelerating the pace of educational activities; activating the educational and cognitive activities of future teachers; improving the forms of organizing educational and educational activities; developing skills and abilities of self-education and self-education; activating the educational activities of the teacher.

It was found that the use of information technology in the educational process allows future teachers to organize continuous and thorough assimilation of educational material. In educational practice, information technologies are most often used as an auxiliary tool in combination with other tools, which significantly intensifies this process. However, to increase the effectiveness of the educational process, modern technical means must be used as a holistic independent product. It has been proven that the

main purpose of information technology tools is to promote the effective conduct of classes on educational components and the rational use of educational time and the formation of cognitive abilities in future teachers, increasing motivation for learning, developing theoretical, technical thinking, and forming the ability to make optimal decisions in difficult situations. The effectiveness of teaching depends, in particular, on how teachers have managed to ensure the unity of their actions with the actions of future teachers. In the case of a coincidence of the activity of subjects and objects of the pedagogical process, their result increases sharply, the phenomenon of "pedagogical resonance" is observed, that is, a sharp increase in efficiency. Teaching and education are considered effective if they stimulate activity and independence, and pedagogical influences encourage them to self-education, self-education and creative self-expression.

It has been established that the use of information technologies in the learning process allows future teachers to choose a convenient time for studying educational components, independently carry out remote modular control, as well as analyze their own educational activities, consciously master knowledge in the process of completing tasks of a pedagogical orientation, and form independence already at the initial stages of training in a higher education institution.

Keywords: professional training, information technologies, methodological aspects, independence, motivation.

Постановка проблеми. Сучасна освіта має готувати людину, котра здатна жити в глобалізованому й динамічно змінному світі, сприймати його мінливість як важливу складову власного способу життя. Глобалізація, трансформаційні процеси та неперервна інформаційна змінність зумовлюють уведення людини до дуже складної системи суспільних відносин, вимагають від неї здатності до нестандартних і швидких рішень. Зростання вимог до професійного навчання вимагає якісно нових теоретичних і методичних підходів до підготовки студентської молоді, які дозволять їй під час навчання в закладах вищої освіти опанувати не лише основи наук і професійні вміння та навички, а й нові педагогічні досягнення.

Упровадження інформаційних технологій в освітній процес у закладі вищої освіти й оцінювання його результатів та управління навчально-творчою діяльністю суттєво впливає на підвищення якості вищої освіти, прискорення соціальної і професійної адаптації майбутніх викладачів професійної підготовки.

Застосування в процесі навчання спочатку найпростіших технічних засобів, а потім сучасних інформаційних технологій ініціювало вивчення механізму зворотного зв’язку. За психологічну основу організації контролю в умовах

автоматизованого навчання можна взяти механізм внутрішнього контролю та зворотного зв'язку з мотивом, що викликає дію, яка розгортається в часі й проходить чотири такі стадії: підготовка до прийняття розв'язку; прийняття розв'язку; реалізація розв'язку; співвідношення результату розв'язку із зразком.

У сучасних умовах на перший план виходить пошук шляхів і засобів формування інформаційної культури викладачів та студентів, пов'язаної із інформаційною грамотністю, умінням використовувати інформаційні технології на заняттях освітніх компонентів у закладі вищої освіти. Розуміння педагогом можливостей і шляхів використання інформаційних технологій у своїй діяльності фактично є початком його професійного підходу до розв'язання проблеми за допомогою переходу від стану готовності до діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Методичні основи професійної підготовки викладачів досліджували: С. Артюх, С. Вітвицька, Р. Гуревич, О. Дубасенюк, М. Євтух, В. Кононенко, І. Смолюк, Г. Тарасенко, В. Чайка; проблему готовності до інноваційної педагогічної діяльності розглядали: І. Гавриш, М. Кларін, О. Комар, О. Мариновська.

Особливості функціонування інформаційних технологій навчання досліджували: В. Бикова, І. Гевко, Р. Гуревич, М. Жалдак, І. Забара, М. Кадемія, Г. Козлакова, Л. Макаренко, Т. Олійник, В. Сидоренко, В. Ребенок, С. Ткачук, О. Торубара, А. Фіньков, Ю. Шапран..

Мета статті: розкрити та обґрунтувати дидактичні аспекти підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх викладачів засобами інформаційних технологій в освітньому процесі ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Інформатизація освіти ініціює завдання розроблення дидактичних засад удосконалення процесу навчання за допомогою засобів інформаційних технологій (ІТ). Потреба у підвищенні ефективності засвоєння навчального матеріалу зумовила активне застосування ІТ у вищій школі. При підготовці майбутніх викладачів важливо звертати увагу на особистісне сприйняття навчального матеріалу. Саме комбіноване викладання підвищує запам'ятовування до, а якщо залучати студентів до активних дій у процесі навчання, то підвищується засвоєння навчального матеріалу до 75 % [3].

Тому, використання ІТ у професійній підготовці студентів сприяє, з одного боку, підвищенню якості засвоєння знань, а з іншого – знайомить їх із новітньою моделлю ефективної передачі знань..

Педагогічна ефективність упровадження сучасних засобів ІТ в освіті безпосередньо залежить від реалізації інтенсивних форм і методів навчання; від якості розроблення та оптимальності використання в освітньому процесі засобів

інформаційних технологій, спрямованих на реалізацію педагогічних цілей навчання [1].

Між ефективністю і якістю діяльності є пряма залежність: чим вище якість діяльності, тим вищою є її результативність. Якісна організація діяльності, облік взаємозв'язків усіх її компонентів і умов цих взаємозв'язків призводить до її оптимізації: менших витрат часу, сил, здоров'я працівників.

У сучасних умовах безперервно прискорюється науково-технічний прогрес, який призводить до зростання обсягу знань, який мають опанувати майбутні викладачі. При цьому неминуче загострюється суперечність між стрімко зростаючим обсягом науково-технічної інформації, яку необхідно засвоїти за обмежений проміжок часу, і традиційними методами навчання. У цій ситуації підвищення ефективності стає ключовим питанням освіти. Підвищення ефективності навчання можна досягти такими способами: по-перше, за рахунок удосконалення форм наукової організації праці педагогів і студентів; по-друге, за рахунок застосування методів інтенсифікації навчання; по-третє, за рахунок створення й застосування сучасних технічних засобів навчання [8].

Важливим способом підвищення ефективності навчання вважається така інтенсифікація освітнього процесу, яка передбачає якісні пріоритети змісту, форм, методів навчання на основі впровадження останніх досягнень науки й техніки, широкого використання передового педагогічного досвіду. Інтенсифікацію навчання визначають як підвищення продуктивності навчальної праці викладача і студентів за одиницю часу.

У загальній теорії наукової організації професійної діяльності особлива увага приділяється інтенсифікації та оптимізації. Це викликано тим, що до сьогодні вичерпані майже всі резерви екстенсивної організації праці й суспільство переходить до більш прогресивних інтенсивних методів діяльності на основі використання досягнень науки та передового досвіду. Інтенсивність дуже впливає на активізацію людського фактора у всіх його проявах. З усіх прийомів активізації професійної діяльності перевага віддається найбільш раціональним, результативним і економічним, тобто оптимальним. Оптимальні варіанти обирають для того, щоб у кожній конкретній ситуації напруженість праці залишалася на допустимому рівні, не призводила до перевантаження, не позначалася негативно на здоров'ї, але при цьому праця має бути високоефективною [2].

У процесі занять із використанням ІТ підвищення цілеспрямованості забезпечується шляхом постановки чітких і конкретних цілей на початку педагогічного процесу. Від цього буде залежати інтенсивність навчальної діяльності майбутніх викладачів. Досягнення цілей заняття має призводити до

розв'язання трьох взаємопов'язаних завдань: навчального (формування знань, практичних умінь, ознайомлення із сучасними технологіями); виховного (формування особистісних якостей майбутніх викладачів); завдання розвитку (розвиток волі та мислення).

Проводячи аналогії з традиційним навчанням, маємо враховувати, що для інтенсифікації навчання із застосуванням ІТ цілі мають задовольняти певні вимоги.

1. Вони мають бути розраховані на максимум можливостей студентів й тим самим викликати їхню високу активність.

2. Цілі мають бути принципово досяжними, адже завищені цілі призведуть до «самовідключення» майбутніх викладачів від виконання поставленого завдання.

3. Цілі навчання мають усвідомлюватися майбутніми викладачами, інакше вони не стануть керівництвом до дії.

4. Цілі мають бути конкретними, що враховують реальні навчальні можливості не тільки навчальної групи загалом, але й кожного студента зокрема.

5. Цілі мають бути пластичними, що змінюються разом з умовами, можливостями для їх досягнення, технічними параметрами комп'ютерів.

У процесі навчання із застосуванням ІТ розв'язання навчального завдання відбувається за рахунок формування знань, практичних умінь, навичок, частину з яких неможливо сформувати без використання комп'ютерів. Майбутні викладачі отримують інструмент для конструювання й дослідження навколишнього світу, засіб вимірювання та впливу на предметний світ [7].

Розв'язання певного циклу завдань у процесі навчання із застосуванням ІТ сприяє розвитку творчої особистості, формуванню нового типу мислення. В основі традиційного підходу лежить ідея «навчання майбутніх викладачів», тобто вони мають засвоїти знання, уміння, навички оволодіння фактичним навчальним матеріалом. В умовах інформатизації освіти реалізується новий підхід, який полягає в тому, що на перше місце ставиться розвиток мислення. Майбутні викладачі мають засвоїти знання, уміння й навички оволодіння інструментом мислення та розумовими операціями. Це зумовлено й сучасним змістом навчання, яке є системою, побудованою на правилах, теоремах, алгоритмах, закономірностях, законах. Зміст навчання спочатку спрямований на реалізацію вербально-логічного підходу й формування конвергентного типу мислення, що не узгоджується з особливим образно-символьним складом мислення значної частини майбутніх викладачів у процесі вивчення освітніх компонентів.

Майбутні викладачі чітко усвідомлюють неминучість досягнення поставленої мети незалежно від суб'єктивних чинників, що вимагає від них активної роботи, впливає на розвиток мислення, вольової сфери та інших здібностей і якостей особистості. У цьому полягає специфіка інтенсивного підходу до цілепокладання, який реалізується під час навчання в контексті трансформаційних змін засобами ІТ.

Активізація пізнавальної діяльності можлива лише в тому випадку, якщо в майбутніх викладачів виникає внутрішня потреба у вивченні певного матеріалу. Позитивна мотивація до навчання багато в чому залежить від педагога і змісту навчання. Якщо педагога на занятті замінює ІТ, то позитивна мотивація багато в чому буде залежати від якості конкретної навчальної програми та можливостей інтерактивного діалогу, передбаченого програмою. Майбутні викладачі мають чітко усвідомлювати, з якою метою їм необхідно вивчати цей навчальний матеріал, що їм потрібно зробити на цьому занятті, яка мета їхньої майбутньої роботи. Посилення освітньої мотивації досягається за допомогою чіткого розуміння студентами цінності певного матеріалу й особистих внутрішніх причин, що спонукають їх до навчання.

Пізнавальна мотивація є основою активності студента, що виявляється в його ставленні до процесу навчання, у прагненні до оволодіння знаннями і способами діяльності за оптимальний час, у мобілізації зусиль для досягнення поставленої мети. Формування пізнавального інтересу в процесі навчання з використанням ІТ здійснюється через специфічні й неспецифічні впливи на мотиваційну сферу студентів, диференційований підхід до відбору спеціальних впливів. Необхідно передбачити допомогу, коментарі, методичні вказівки, можливість вибору найбільш прийнятного для майбутніх викладачів темпу навчальних дій залежно від рівня їхньої підготовленості, а також варіантів навчальної діяльності. Ще одним важливим джерелом для посилення мотивації на заняттях із застосуванням можливостей ІТ є інтерес до роботи з системою.

Реалізація напрямів удосконалення змісту навчання з використанням можливостей ІТ, що базуються на наукових рекомендаціях і передовому досвіді, дає педагогам змогу суттєво інтенсифікувати освітній процес, перевести його на більш високий якісний рівень.

Посилення пізнавальної активності майбутніх викладачів можна розглядати не тільки як мету використання комп'ютерів у освітньому процесі, але й як засіб її досягнення і як результат. Під час навчання із застосуванням ІТ спостерігається посилення пізнавальної активності, що сприяє актуалізації здобутих раніше знань, умінь, навичок, підвищенню практичної значущості досліджуваного матеріалу для майбутньої професійної діяльності [4].

Інформатизація освіти дає змогу ліквідувати один із серйозних недоліків традиційної системи навчання – незабезпеченість активного залучення до освітнього процесу усіх студентів. Під час навчання без використання ІТ активізації майбутні викладачі сприяють до проблемно-пошукових й дослідницьких методів, навчальних дискусій, пізнавальних ігор.

Програми для вивчення різних моделей і процесів та спостереження за ними передбачають не тільки моделювання, а й аналіз конкретних ситуацій. Це сприяє:

– формуванню вміння приймати рішення в різних ситуаціях, зокрема й екстремальних;

– розвитку навичок самостійної роботи майбутніх викладачів, перетворенню їх з пасивного споживача інформації на дослідника.

Інтенсивна організація освітнього процесу передбачає наявність оперативного зворотного зв'язку, швидке отримання об'єктивної інформації про перебіг педагогічного процесу, рівень підготовленості студентів у процесі проведення опитувань, контрольних робіт, заліків та екзаменів, а також оперативне регулювання й корекцію освітнього процесу. Потужним засобом зворотного зв'язку стає комп'ютерний контроль і самоконтроль [4].

Під час поетапного формування розумових дій у освітньому процесі показано, що розумова дія формується більш ефективно, якщо в процесі навчання здійснюється контроль за окремими його етапами [6]. Автоматизація контролю дає змогу значно поліпшити використання в освітньому процесі методів оцінювання знань, отримати більш повну й об'єктивну інформацію про їх рівень підготовленості.

Робота студентів із такими системами передбачає застосування евристичного пошуку, гіпотез, інтуїції – усього, що сприяє розвитку креативності розумового акту, підвищуючи інтенсивність навчання.

Варто визнати виняткові можливості комп'ютера в реалізації проблемного навчання. Працюючи з комп'ютером, майбутні викладачі щоразу відкривають для себе щось суб'єктивно нове, хоча вже відоме в науці й в методиці. При цьому розвиваються їхній розум і воля, вони вчаться долати труднощі, сприймати нетрадиційні проблемні запитання та давати на них відповіді.

Під час роботи користувача з програмами різного типу необхідно передбачити наявність інтерактивного діалогу між студентом і системою. Найбільш ефективним, з нашої точки зору, є діалог, у процесі якого комп'ютер здатний обговорювати не тільки правильність розв'язання задачі або відповіді на поставлене запитання, а й оптимальність стратегії розв'язку. Йдеться про завдання, які називаються оптимізаційними, у яких із низки можливих варіантів обирається один, найбільш раціональний з певної точки зору.

Причому комп'ютер дає змогу знаходити оптимальний розв'язок не тільки математично, але і графічно [9]. Сучасні ІТ в навчанні дадуть новий імпульс і суттєво підвищать якість професійної освіти, самоосвіти, підвищення кваліфікації та їх підготовки. На базі гіпертекстових систем обробки інформації та баз знань мультимедіа технології дозволить проводити програмоване навчання в діалоговому режимі на відстані, застосовувати в навчанні математичні моделі досліджуваних явищ і пристроїв, автоматизувати експеримент, обробку результатів, широко використовувати машинну графіку для підвищення наочності навчання. При використанні комп'ютерної технології акцент в навчанні переноситься в сторону самостійної роботи, яка, як відомо, є вищою формою діяльності студентів у процесі вивчення освітніх компонентів.

Застосування ІТ сприяє активізації навчання за рахунок масового залучення до освітнього процесу студентів; організації самостійної роботи майбутніх викладачів на занятті; підвищенню наочності поданої освітньої інформації. Активізація навчання досягається за умови комп'ютерного моделювання різних явищ і процесів; забезпечення оперативного зворотного зв'язку в межах інтерактивного діалогу; реалізації проблемного навчання.

Вимоги, що пред'являються до освітньо-методичного комплексу для організації освітнього процесу з використанням ІТ – багатогранні. Вони повинні відповідати всім дидактичним вимогам змісту навчання, бути короткими, доступними, одночасно стабільними, варіативними і повинні забезпечувати повне засвоєння студентами освітнього матеріалу [5].

Ефективність організаційних форм навчання із застосуванням ІТ буде залежати від реалізації таких умов: по-перше, активного сприйняття матеріалу, по-друге, глибокого усвідомлення його, у результаті якого досягається розуміння вивченого, по-третє, застосування знань і, по-четверте, закріплення їх у контексті різноманітних навчальних дій.

У процесі навчання з використанням ІТ педагог також має право на науково обґрунтований вибір найбільш раціональних для відповідної ситуації форм і методів організації навчання.

Уважаємо, що для інтенсифікації та оптимізації освітнього процесу із застосуванням сучасних ІТ важливо розробити не просто окремі типи програм для кожного заняття, а комплекс, який відрізняється за своїм призначенням (контролювальні, навчальні, контрольно-навчальні програми для розрахунку результатів експерименту), може застосовуватися на різних видах занять (під час лекцій, лабораторних робіт, практичних занять, самостійної роботи, курсового проєктування, науково-дослідницької роботи) на основі відбору для кожного заняття оптимальних методів і форм використання інформаційних технологій.

Підвищення ефективності процесу навчання з використанням ІТ досягається за рахунок: застосування різних форм і методів організації освітньої діяльності; поєднання групових та індивідуальних способів організації навчання з використанням ІТ залежно від можливостей майбутніх викладачів професійної освіти; оптимізації роботи педагога, який організовує і спрямовує освітній процес у цілому; раціонального поєднання активної інтелектуальної та вольової діяльності студентів; використання комп'ютера не тільки як засобу управління навчальною діяльністю, але і для виконання функцій управління.

Усебічний розвиток навичок і вмінь самоосвіти студентів є одним з факторів інтенсифікації навчання. Відомо, що досягає успіху в професійній діяльності той, хто вміє активно застосовувати свої знання і досвід на практиці. Як правило, ці студенти вчилися й удосконалювалися за власною ініціативою, і здобуті ними знання виявляються більш довговічними. Використання ІТ у освітньому процесі відкриває нову сторінку в розвитку самостійності майбутніх викладачів для формування здібностей і навичок.

Рівень розвитку в студентів навичок визначається їхніми вміннями ставити перед собою мету діяльності, визначати головні завдання та способи їх виконання. Велике значення має вміння планувати свої дії, коригувати їх здійснення, самостійно порівнювати досягнутий у навчанні результат з поставленою метою [6].

Підвищення ступеня самостійності на заняттях з освітніх компонентів у процесі застосуванням ІТ досягається за рахунок необхідності використання майбутніми викладачами певних знань і умінь під час розв'язання навчальних завдань та самостійної роботи з різною інформацією, закладеною в систему. Ступінь самостійності буде зростати і за рахунок того, що в процесі роботи з комп'ютером студенти здійснюють особисті мікровідкриття різних процесів, закономірностей, виконують завдання творчі, більш цікаві для них.

Найефективнішим є застосування ІТ для відпрацьовування навичок і умінь, необхідних для професійної підготовки. Воно також зумовлює скорочення обсягів та одночасне ускладнення діяльності викладача. Наприклад, для засвоєння теоретичного лекційного матеріалу використовуються не тільки аудиторні заняття, а й створена система педагогічної підтримки (консультування, здійснення поточного контролю, проведення комп'ютерного тестування, робота з навчально-методичними матеріалами). Ускладнюється структура і такі форми навчальної діяльності, як контроль, консультації і самостійна робота студентів.

Використання в освітньому процесі ІТ дає студентам змогу зрозуміти мотиви, цілі, способи, прийоми освітньої діяльності, усвідомити себе суб'єктом

освітньої діяльності. Це відбувається за рахунок розвитку самостійності майбутніх викладачів, надання їм активних функцій. Необхідність комбінованого застосування основних факторів інтенсифікації навчання (посилення цілеспрямованості, підвищення складності завдань, поглиблення мотивації, підвищення інтересу до діяльності, збільшення інформативності занять, прискорення темпу навчальних дій, активізація освітньо-пізнавальної діяльності, удосконалення форм організації освітньо-виховної діяльності, розвитку навичок і вмінь самоосвіти й самовиховання, активізації освітньої діяльності педагога) реалізується у процесі комплексного використання ІТ під час навчання (організація інформаційно-пошукової діяльності; моделювання досліджуваних об'єктів; автоматизація процесів контролю результатів засвоєння освітнього матеріалу, управління освітньою діяльністю та оброблення результатів лабораторного експерименту). Слід більш активно впроваджувати новітні ІТ в умовах підготовки майбутніх викладачів, адже вкрай важливо готувати не тільки сучасних студентів, а скеровувати їх, вчити бути гнучкими відповідно до розвитку та викликів швидкозмінного загальноєвропейського освітнього простору. Необхідно більш активно впроваджувати методики навчання, які передбачають вивчення навчального матеріалу у формі розробки тестів або криптограм, тобто, коли студент, у процесі навчання розробляє завдання та варіанти відповідей, що сприяє повному аналізу й більш глибокому розумінню навчального матеріалу.

Висновки. Інформатизація освіти сприяє уведенню до навчальної діяльності елементів творчості, що проявляється в процесі розв'язання майбутніми викладачами нестандартних завдань, незвичайних проблем. Отже, формування самостійності та творчого підходу до освітньої діяльності є передумовою появи цих якостей і в інших видах діяльності, зокрема в майбутній професійній діяльності.

У процесі навчання із застосуванням інформаційних технологій спостерігається активізація навчальної діяльності студентів, які розробляють і впроваджують ІТ в реальний освітній процес. Це є ще одним важливим фактором інтенсифікації навчання. Знання й використання педагогами психолого-педагогічних основ інтенсивної побудови освітнього процесу необхідні для науково обґрунтованого застосування ІТ у навчанні.

ІТ сприяють підвищенню ефективності навчання, але лише у випадку дотримання таких умов: комплексного використання в освітньому процесі різних ІТ; правильного вибору педагогами всіх компонентів педагогічного процесу (цілей, змісту, форм, методів і засобів), що відповідають технічним можливостям; педагогічно виправданого використання в навчанні конкретного програмного засобу навчального призначення.

Студенти мають бути підготовлені до виробничо-технологічної, організаційно-управлінської, проєктно-конструкторської та науково-дослідної діяльності вони мають володіти, окрім спеціальних знань і навичок, широким кругозором, логічним мисленням, здатністю приймати оптимальні рішення.

Література:

1. Бондар В., Шапошнікова І. Адаптивне навчання студентів як передумова реалізації компетентнісного підходу до професійної підготовки вчителя. Рідна школа: щомісячний науково-педагогічний журнал. 2013. № 11. С. 36–41.

2. Євтєєв В. М. Досвід вивчення інтерактивних Web-технологій в середній школі та педагогічному ВНЗ. Рідна школа. 2004. № 2. С. 46–47.

3. Професійна педагогіка : навчальний посібник: за заг. ред. Ігнатенко Г. В., Ігнатенко О. В. Київ : Видавничий Дім «Слово, 2013. 352 с.

4. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: підручник для студентів педагогічних факультетів. Київ : Абрис, 1997. 416 с.

5. Тернавська Т. А. Формування пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів у процесі вивчення психологічних дисциплін: дис... канд. пед. наук : 13.00.09. Кривий Ріг, 2009. 321 с.

6. Янченко Т. В. Програмоване навчання як результат еволюції ідей педології та біхевіоризму. Молодий вчений. 2016. № 12. С. 550-554.

7. Яциніна Н. О. Формування інформаційно-технологічної компетенції майбутнього вчителя у навчальному процесі педагогічного університету: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.09. Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2008. 20 с.

8. Dowling C. Mind your language: computers and communication. Tomorrow's Technology Today. Proceedings of the Fifth Australian Computers in Education Conference. Adelaide: Computers in Education Group of South Australia, 1987. P. 39–43.

9. Poster M. The Mode of Information: Poststructuralism and Social Context. Cambridge, UK : Polity Press 1990. 208 p.

References:

1. Bondar, V., Shaposhnikova, I. (2013). Adaptyvne navchannya studentiv yak peredumova realizatsiyi kompetentnisnoho pidkhodu do profesiynoyi pidhotovky vchytelya [Adaptive learning of students as a prerequisite for the implementation of a competency-based approach to teacher training.]. Ridna shkola : shchomisyach. nauk.-ped. zhurn. – Native school: a monthly scientific and pedagogical journal. 11, 36–41.

2. Yevtyeyev V. M. (2004). Dosvid vivchennya interaktivnih Web-tehnologij v serednij shkoli ta pedagogichnomu VNZ [Experience in studying interactive Web-technologies in high school and pedagogical university]. Ridna shkola. – Native school. № 2. 46–47 [in Ukrainian].

3. Profesiyna pedahohika : navchal′nyy posibnyk [Professional pedagogy: a textbook] : za zah. red. Ihnatenko H. V., Ihnatenko O. V. Kyiv : Vydavnychyy Dim «Slovo, 2013, 352.

4. Savchenko, O. Y. (1997). Dydaktyka pochatkovoyi shkoly : pidruchnyk dlya studentiv pedahohichnykh fakul′tetiv [Primary school didactics: a textbook for students of pedagogical faculties]. Kyiv: Abrys.

5. Ternavska T. A. (2009). Formuvannya piznavalnoyi diyalnosti studentiv vishih navchalnih zakladiv u procesi vivchennya psihologichnih disciplin [Formation of cognitive activity of students of higher educational institutions in the process of studying psychological disciplines]: dis... kand. ped. nauk: 13.00.09. Krivij Ri. 321.

6. Yanchenko, T. V. (2016). Prohramovane navchannya yak rezul′tat evolyutsiyi idey pedolohiyi ta bikhevioryzmu [Programmed learning as a result of the evolution of the ideas of pedology and behaviorism]. Molodyy vchenyy – Young scientist. 12, 550-554.

7. Yatsynina, N. O. (2008). Formuvannya informatsiyno-tekhnolohichnoyi kompetentsiyi maybutn′oho vchytelya u navchal′nomu protsesi pedahohichnoho universytetu [Formation of information-technological competence of the future teacher in the educational process of the pedagogical university]. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv, Ukraine.

8. Dowling C. Mind your language: computers and communication. Tomorrow's Technology Today. Proceedings of the Fifth Australian Computers in Education Conference. Adelaide : Computers in Education Group of South Australia, 1987. P. 39–43.

9. Poster M. The Mode of Information: Poststructuralism and Social Context. Cambridge, UK: Polity Press 1990. 208 p.